

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om
länsrätterna och temporär ändring av 10 § lagen om länsrätterna**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att den temporära ändringen av lagen om länsrätterna som gäller länsrättens sammansättning förlängs till utgången av 1996. I länsrätten avgörs ärendena i allmänhet i en sammansättning med tre ledamöter i länsrätten och med en länsrättssekreterare som föredragande. Enligt det temporära stadgandet som varit i kraft sedan 1994 kan en länsrättssekreterare som uppfyller behörighetsvillkoren för en länsrättsdomartjänst, när ar-

betssituationen i länsrätten kräver det, tjänstgöra som en av tre ledamöter i länsrätten i sådana ärenden för vilka han är föredragande.

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 1996 och avses bli behandlad i samband med den. Avsikten är att den föreslagna lagen skall träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

I länsrätten verkar enligt lagen om länsrätterna (1021/74) länsrättsöverdomaren som ordförande och länsrättsdomare som övriga ledamöter. Länsrätten är beslutför med tre ledamöter, om inte för vissa slags ärenden ett större antal ledamöter föreskrivs i lag. I vissa grupper av ärenden deltar en sakkunnigledamot i avgörandet av ärendet i stället för en lagfaren ledamot. Vid sammanträdena är i allmänhet en länsrättssekreterare föredragande. Som föredragande kan även en av de länsrättsdomare som är ledamot verka, varvid ingen särskild föredragande behövs. I enkla ärenden kan en notarie vara föredragande.

Enligt 10 § 3 mom. länsrättslagen som är i kraft till utgången av 1995 och som temporärt ändrats genom en lag (1061/93) som varit i kraft sedan 1994 kan en länsrättssekreterare som uppfyller behörighetsvillkoren för en länsrättsdomartjänst tjänstgöra som ledamot ett ärende som han har föredragit då arbetssituationen i länsrätten så kräver.

För en länsrättssekreterartjänst krävs juris kandidatexamen. För en länsrättsdomartjänst krävs utöver juris kandidatexamen att personen ifråga genom sin tidigare verksamhet visat sådan skicklighet och förmåga som krävs för att tjänsten skall kunna skötas med framgång. En länsrättssekreterare kan inte tjänstgöra som ledamot vid slutligt avgörande av huvudsaken i ett ärende i vars handläggning en sakkunnigledamot deltar i stället för en lagfaren ledamot.

Utan en temporär ändring borde 10 § 3 mom. länsrättslagen tillämpas i en ordalydelse enligt vilken en länsrättssekreterare kan tjänstgöra som ledamot, om en länsrättsdomare är förhindrad att sköta sina tjänsteåligganden eller har semester. En förutsättning är att länsrättssekreteraren uppfyller behörighetsvillkoren för en länsrättsdomartjänst. I andra situationer än de som nämns i ovan avsedda 10 § 3 mom. kan inte en länsrättssekreterare enligt de permanenta stadgandena fungera som ledamot i länsrätten eller en länsrättssekreterare enligt 10 § 3 mom. fungera som ledamot vid slutligt avgörande av huvudsaken i ärende i

vars handläggning en sakkunnigledamot deltar i stället för en lagfaren ledamot i enlighet med 11 § 1 mom.

Länsrätterna har under 1992—1994 vid utgången av respektive år haft följande antal oavgjorda ärenden:

	1992	1993	1994
Nyland	6 779	9 044	7 608
Åbo och Björneborg	3 227	3 616	2 649
Åland	111	149	39
Tavastehus	3 096	3 270	3 288
Kymmene	2 279	2 299	1 986
St: Michel	643	654	407
Kuopio	962	1 178	1 166
Norra-Karelen	578	532	276
Vasa	2 152	1 910	1 624
Mellersta-Finland	721	528	291
Uleåborg	1 756	1 622	1 050
Lappland	857	918	508
Sammanlagt	23 160	25 720	20 892

Till länsrätterna har under 1992 — 1994 inkommit besvär enligt följande:

	1992	1993	1994
Nyland	9 448	11 373	9 361
Åbo och Björneborg	4 828	4 702	3 473
Åland	148	226	94
Tavastehus	4 193	4 251	3 353
Kymmene	1 564	1 312	1 090
St: Michel	1 158	1 109	923
Kuopio	1 515	1 560	1 149
Norra-Karelen	1 043	912	843
Vasa	1 905	1 956	1 765
Mellersta-Finland	1 251	1 088	888
Uleåborg	2 153	2 250	1 535
Lappland	1 503	1 420	963
Sammanlagt	30 709	32 159	25 437

Antalet besvär som inkommit till länsrätterna har år 1994 första gången på tre år börjat minska. Under första kvartalet 1995 har det inkommit färre ärenden än under motsvarande tid 1994. Det är svårt att bedöma den kommande utvecklingen av antalet inkommande besvär.

Högsta förvaltningsdomstolen har i sin Länsrättspromemoria med hänsyn till länsrätternas nuvarande arbetssituation uppställt som kortsiktigt mål att den genomsnittliga handläggningstiden för skatteärenden skulle vara klart under ett år (8—10 månader). Som långsiktigt

mål borde man sträva efter att ändringssökanden får beslutet inom sex månader från det ärendet inkommit till länsrätten.

I slutet av 1994 överskreds den genomsnittliga handläggningstiden på 10 månader i skatteärenden vid sju länsrätter. I andra än skatteärenden överskreds den genomsnittliga handläggningstiden på 10 månader vid en länsrätt.

För att det i sig motiverade målet för handläggningstider som högsta förvaltningsdomstolen uppställt skall uppnås, borde det vara möjligt att ännu 1996 använda sammansättningen med två länsrättsdomare och en länsrättssekreterare åtminstone vid vissa länsrätter. En ändring av sammansättningen i länsrätten så att en föredragande vid länsrätten då han uppfyller behörighetsvillkoren för en länsrättsdomartjänst kunde tjänstgöra som ledamot i de ärenden i vilka han är föredragande skulle inte försvaga parternas rättsskydd. Även i dessa fall skulle tre ledamöter som uppfyller behörighetsvillkoren för en länsrättsdomartjänst delta i beslutsfattandet varför den sakkunskap som behövs då ärendet avgörs är tryggad. Alla ledamöter skall dessutom inneha den i 91 § regeringsformen nämnda rätten för en domare att kvarstå i sin tjänst. Till länsrättslagen fogades 1993 en ny 10 a §, enligt vilken en länsrättssekreterare har den i regeringsformen stadgade rätten att kvarstå i sin tjänst under den tid han fungerar som ledamot i länsrätten.

Genom den föreslagna ändringen skulle man säkra att tiden för handläggning av ärendena inte skulle bli oskäligt lång. Länsrätten kunde på basen av arbetssituationen och andra omständigheter bedöma i vilken omfattning det är ändamålsenligt att tillämpa det föreslagna stadgandet. Tillämpning av stadgandet skulle vid behov kunna övervägas från fall till fall. Detta skulle innebära att man t.ex. i de svåraste ärendena i enlighet med länsrättens prövning smidigt kunde övergå från sammansättning med föredraganden som ledamot samt med två länsrättsdomare till bassammansättningen med tre länsrättsdomare utöver den länsrättssekreterare som tjänstgör som föredragande. Länsrätten utgör för skatteärendenas del sedan det allmänna besvärstillståndsförfarandet införts den enda och sista egentliga ändringsinstansen. Detta förutsätter i dessa ärenden särskilt övervägande när den minskade sammansättningen kan användas. Länsrättsöverdomaren skall

med stöd av 14 § 3 punkten länsrättsförordningen (522/89) förordna vilka länsrättssekreterare som kan vara ledamöter i de ärenden i vilka de tjänstgör som föredragande.

Förslaget skulle inte medföra någon ändring i att en länsrättsdomare som är ledamot i länsrätten i vissa fall för närvarande tjänstgör som föredragande. Likaså kvarstår den möjligheten att en länsrättssekreterare tjänstgör som ledamot då en ordinarie ledamot är förhindrad att sköta sina tjänsteåligganden eller har semester. Propositionen inverkar inte heller på handläggningen av besvär i Ålands förvaltningsdomstol. Ålands förvaltningsdomstol består enligt 5 § lagen om Ålands förvaltningsdomstol (547/94) av förvaltningsdomaren samt lagmannen och tingsdomarna vid Ålands tingsrätt. Ledamöterna fungerar även som föredraganden, varför förvaltningsdomstolen inte har särskilda föredraganden.

Den föreslagna regleringen skall enligt propositionen fortfarande vara temporär. Den skall gälla till utgången av 1996. Under den tid lagen är i kraft skall man följa utvecklingen av antalet ärenden som inkommer till länsrätterna samt hur de föreslagna stadgandet påverkar handläggningen av ärendena vid länsrätterna.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Den föreslagna ändringen av länsrättslagen tryggar arbetsläget vid länsrätterna inom den uppställda utgiftsramen. Om den föreslagna sammansättningen skulle utnyttjas effektivt i de situationer i vilka det är möjligt enligt det föreslagna stadgandet motsvarar dess inverkan 10 årsarbetsverk.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet. Utlåtanden om propositionen har inbegärts av högsta förvaltningsdomstolen, länsrätterna och av Länsrättsdomarnas förening Lääninoikeustuomarit r.f

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den antagits och blivit stadfäst, dock senast 1 januari 1996.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

L a g

om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om länsrätterna och temporär
ändring av 10 § lagen om länsrätterna

I enlighet med riksdagens beslut

ändras ikraftträdelsestadgandet i lagen den 3 december 1993 om ändring av lagen om
länsrätterna och temporär ändring av 10 § lagen om länsrätterna (1061/93) som följer:

Denna lag träder i kraft den
199 .

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.
Lagens 10 § 3 mom. gäller till och med den 31
december 1996 och tillämpas på handläggning-
en av ärenden under den tid det är i kraft.

Helsingfors den 15 september 1995

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Justitieminister *Sauli Niinistö*

Lag

om ändring av ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om länsrätterna och temporär ändring av 10 § lagen om länsrätterna

I enlighet med riksdagens beslut

ändras ikraftträdelsestadgandet i lagen den 3 december 1993 om ändring av lagen om länsrätterna och temporär ändring av 10 § lagen om länsrätterna (1061/93) som följer:

Gällande lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.
Lagens 10 § 3 mom. gäller till och med den 31 december 1995 och *det* tillämpas på handläggningen av ärenden under den tid det är i kraft.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.
Lagens 10 § 3 mom. gäller till och med den 31 december 1996 och tillämpas på handläggningen av ärenden under den tid det är i kraft.

Denna lag träder i kraft den
199 .

